

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

Utbildningsnämnden 2023-05-03

Behovsanalys Danderyds Gymnasium

Ärendet

Danderyds gymnasium invigdes år 1982 och har sedan dess succesivt ökat sitt elevantal från 850 till idag en bit över 1 300. Under de senaste åren har attraktiviteten för de estetiska inriktningarna minskat och skolan erbjuder inte längre dessa inriktningar. Idag är delar av lokalerna inte anpassade efter verksamhetens behov. Lokalerna i A-korridoren (A-skeppet) består av flera estetiska salar och föreslås byggas om för att tillskapa nya moderna klassrum för att kunna möta dagens och framtidens behov.

Lokalförsörjningsprocessen består av olika faser, behovsanalysen är den inledande fasen som initieras av respektive nämnd. Behovsanalysen ska bland annat svara på varför verksamheten önskar en förändring, vilka krav verksamheten har på funktioner, kapacitet och placering. I lokalförsörjningsprocessens andra steg, förstudien, presenteras de ekonomiska förutsättningarna närmare och nämnden behöver därmed yttra sig om projektet ska fortgå.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden antar behovsanalys för Danderyds gymnasium och lämnar den vidare till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Danderyds gymnasium invigdes år 1982 och har sedan dess ökat elevantalet kraftigt. Elevantalet har ökat från cirka 850 elever inledningsvis till idag en bit över 1300 elever och planeras bli närmare 1 500 elever inom ett par år. Program som erbjuds på skolan är teknik, naturvetenskap, samhällsvetenskap, ekonomi. Dessutom har skolan inriktningarna Nationell idrottsutbildning inom fotboll och padel samt en spetsutbildning inom matematik på det naturvetenskapliga programmet. Skolan erbjuder även anpassad gymnasieskola samt utbildning för elever inom autismspektrumtillstånd.

Området där skolan är belägen angränsar såväl till Rinkebyvägens verksamhetsområde som till jordbruksmark vid Ekeby gård och Altorpsskogen. I området finns bland annat en idrottsplats, fotbollsplan, tennisanläggning och curlinghall. British International School of Stockholm, är en internationell skola som följer den brittiska läroplanen, har sedan 1980 haft verksamhet i Djursholm. Skolan har förutom lokaler i Djursholm även tillfälliga lokaler i anslutning till Danderyds gymnasium.

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

Utöver Danderyds gymnasium finns det två fristående gymnasieskolor belägna i kommunen, Viktor Rydberg gymnasium och Marina läroverket.

Idag är det bristen på lärosalar som begränsar Danderyds gymnasium från att växa, vissa delar av lokalerna är inte ändamålsenliga utifrån verksamhetens behov. För att lokalerna ska uppfylla verksamhetens behov framöver krävs vissa anpassningar i lokalerna. Nya moderna lärosalar behöver tillskapas i A-skeppet för att fortsatt kunna ta emot fler gymnasieelever och kunna utveckla befintliga program.

Bildningsförvaltningen är positiv till en fortsatt satsning på idrottsfaciliteterna i området, det skulle kunna ge avstamp i en ännu mer idrottsinriktad skola. Skolan skulle gynnas av funktioner som levandegör området som exempelvis idrottshall, simhall eller kulturhus.

Bildningsförvaltningens utredning

Danderyds Gymnasium

På Danderyds gymnasium går det idag 512 elever som är folkbokförda i Danderyds kommun. Detta motsvarar cirka 40% av eleverna som går på Danderyds gymnasium, det vill säga 512 av totalt 1 327 elever. På Danderyds gymnasium går, utöver elever från Danderyds kommun, elever från primärt närliggande kommuner exempelvis Täby, Sollentuna och Vallentuna. På Danderyds gymnasium finns Danderyds gymnasiesärskola (anpassad gymnasieskola) som erbjuder det nationella programmet för hotell, restaurang och bageri.

StorSthlm:s rapport Gymnasiebehovet 2022

Rapporten från Gymnasiebehovet 2022 visar att antalet ungdomar i gymnasieåldern fortsätter att öka i regionen, tidigare års prognoser har dock skrivits ned. Sammantaget är bedömningen att det tillkommer omkring 9 000 elever fram till år 2031, där den största delen av ökningen förväntas redan före år 2027.

Detta ställer krav på hela regionen bland annat utifrån ett utökat programutbud anpassat till elevernas sökmönster och specifika branschers efterfrågan. Det innebär också att nyttja befintliga resurser och att utveckla nya sätt att samordna och effektivisera för att säkra tillräcklig verksamhetskapacitet.

Danderyds kommun ingår i kommunklustret nordost där även Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker ingår. I nordost-klustret fanns 2021 totalt 3 780 folkbokförda ungdomar som sökte till gymnasieskolan. Av dessa var totalt 3 482 (92 procent) behöriga förstahandssökande till nationella program.

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

Befolkningsutveckling i samverkansområdet

Danderyds gymnasium har idag ungdomar från cirka 25 olika kommuner i samverkansområdet. Tidigare års befolkningsprognoser har skrivits ner men inom samverkansområdets förväntas en ökning av antalet ungdomar ytterligare några år till. Danderyd liksom många andra kommuner har haft en befolkningstopp av antalet ungdomar de senaste åren. Utifrån den senaste befolkningsprognosen förväntas befolkningstoppen plana ut de kommande åren.

Lokaler

Idag är det främst A-skeppet som är i behov av ombyggnad. Delar av skolan har renoverats och anpassats till verksamhetens behov över tid. Rum i F-korridoren, området för AST och laborationssal för kemi är exempel på där renoveringar och anpassningar har genomförts. Renoveringen av omklädningsrummen för idrottsverksamhet kommer också vara färdigställd inom kort.

Lokalerna i A-korridoren har ursprungligen varit byggda för yrkesutbildningar. I samband med avveckling av dessa utbildningar har anpassningar skett lite i taget med riktning mot estetiska tillämpningar såsom teater, bild och musik. Det har visat sig att ungdomar i upptagningsområdet inte väljer de estetiska inriktningarna längre. Då skolan har varit tvungna att avveckla de estetiska inriktningarna finns en större lokalyta som inte går att nyttja för de högskoleberedande programmen som skolan driver och expanderar inom.

A-skeppet föreslås därför att byggas om till tio klassrum med parvisa skjutväggar så att de också kan användas för möten och föreläsningar för fler än 32 elever. Det blir då möjligt att i framtiden använda dessa neutrala klassrum till i stort sett vilket ämne som helst. Utöver klassrummen finns även behov av klassrum för de praktiska ämnena. Ett klassrum som flexibelt kan utnyttjas som bildsal. En större sal för teater och musik kompletteras med två studios där mindre grupper kan träna/repetera, så kallade replokaler. Utöver dessa klassrum planeras även för ett så kallat "makerspace" samt en slöjdsal/verkstad som båda är till för praktiska moment. Ett makerspace är en modern verkstad där elever till exempel kan testa konstruktioner, designa och bygga saker.

Även om de estetiska inriktningarna har avvecklats värnar skolan om elevers möjligheter att läsa kurser inom det estetiska området. Teknikelever behöver också tränas och få möjlighet att utvecklas inom bild, form och design. Behoven inom bild, teater och musik kan på så sätt tillgodoses med den föreslagna planen för renovering och ombyggnation av A-skeppet.

Det behövs samtidigt arbetsplatser för lärare som uppfyller nu gällande arbetsmiljökrav och kan bidra till en attraktiv arbetsmiljö. Den föreslagna

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

lokalanpassningen för A-skeppet skulle ge skolan nya arbetsplatser och mötesrum. Hela ombyggnationen skulle skapa flexibilitet för verksamheten och en framtidssäkring.

Ett alternativ till ombyggnation skulle vara att minska intagningen av elever på skolan. Det blir dock inte hållbart med bibehållen lokalstorlek och hyra. Lokalerna behöver vara ändamålsenliga och anpassas för den verksamhet som bedrivs. Trenden är för närvarande att skapa större och därmed ekonomiskt effektivare enheter som exempelvis Rudbeck gymnasium och Bromma gymnasium.

Även lokaler i D-korridorerna och rum i E-korridoren behöver på sikt moderniseras då dessa är i slitet skick. Lokalernas utformning är dock fortfarande lämplig för verksamheten.

Ombyggnation A-skeppet

Bildningsförvaltningen gjorde under hösten 2022 en beställning av en förstudie till tekniska kontoret avseende att bygga om A-skeppet. Förstudien skulle presentera hur nya klassrum kunde tillskapas i A-skeppet. Tekniska kontoret har utgått ifrån funktionsprogram innehållande krav på klassrumsdimensionering samt eventuella övriga funktioner såsom grupprum, kommunikationsytor, hygienutrymmen och dylikt.

Tekniska kontoret har inkommit med en tidig kostnadsuppskattning för projektet på 45 miljoner kronor. Lokalprojekt som överstiger 15 miljoner behöver följa kommunens gemensamma lokalförsörjningsprocess (KS 2020/0193)¹. Utifrån denna process kommer projektet behöva lyftas med i nämndens lokalbehovsanalys som revideras årligen. Först när den kungemensamma lokalförsörjningsplanen är antagen kan nämnden initiera projektet. Utifrån denna process kommer projektet uppskattningsvis kunna vara färdigställt till höstterminen 2025.

Det finns ett akut behov av två nya lärosalar redan till höstterminens start 2023. Till hösten 2024 uppstår även då behov av ytterligare två nya lärosalar. Verksamheten kan på så sätt behöva bekosta tillfälliga lokallösningar under perioden.

Översiktsplan

I gällande översiktsplan för Danderyds kommun, antagen 2022-05-11, ses Danderyds gymnasium med omnejd ut som ett utvecklingsområde med utvecklingspotential. Området bör utvecklas som ett utbildningsområde men även som ett idrott- och fritidsområde, och samtidigt värna om de angränsande grönområdena.

¹ Antagande av ny lokalförsörjningsprocess behandlas av kommunstyrelsen i april 2023.

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

Långsiktig behovsanalys för Danderyds Gymnasium

Kommunstyrelsen gav kommunledningskontoret 2017-05-29 i uppdrag att påbörja ett planprogram för området omkring Danderyds Gymnasium, Gymnasiet 1 m.f (KS2017/0227). Ett Start-PM togs fram av kommunledningskontoret men efter det har arbetet stannat av. Vad som utvecklas i området kan ge avstamp för gymnasiets fortsatta inriktning, exempelvis för programmen med idrottsprofil.

Bildningsförvaltningen ser att Danderyds gymnasium skulle gynnas av utökad idrottsverksamhet i området. Verksamheter som bedrivs utanför skoltid och som skapar liv och rörelse i området skulle kunna ge positiva effekter för gymnasiet. Funktioner som skulle kunna öka attraktiviteten även för gymnasiet är exempelvis fullstor idrottshall, simhall eller kulturhus.

Bildningsförvaltningen gör bedömningen att behovet av nya gymnasiplatser kommer att kunna tillskapas inom den befintliga fastigheten de kommande åren. Om elevantalet överstiger 1 500 kommer eventuellt en utbyggnad behöva ske. Då skulle även andra funktioner som exempelvis matsalen behöva utökas. Det är bra att redan idag ta höjd för en utveckling av befintlig fastighet, då en detaljplaneprocess kan pågå i flera år.

Ur ett nationellt perspektiv så behövs flera yrkesprogram för att kunna möta efterfrågan i arbetslivet. Bildningsförvaltningen gör dock bedömningen att det i dagsläget skulle vara svårt att fylla ett yrkesprogram på Danderyds gymnasium. Det har visat sig att ungdomar i Danderyd och i angränsande kommuner i första hand inte satsar på yrkesutbildning utan främst högskoleförberedande program.

I takt med att gymnasiet har vuxit så har antalet elever och anställda blivit fler och därmed antalet bilar. I uppdraget Säkra skolvägar som WSP har genomfört på uppdrag av kommunen framgår flera förslag på åtgärder. Utredningen ser bland annat en brist på antalet parkeringsplatser då många av eleverna tar bilen till skolan. Intill parkeringsytorna har även British International School of Stockholm (BISS) sin avlämningsplats vilket genererar ännu fler bilar. När parkeringsytorna inte räcker till parkerar eleverna i bostadsområden vilket i sin tur skapar problem. Parkeringsituationen i området är därmed inte optimal. Det blir viktigt att planera för säker trafikmiljö i den fortsatta utredningen för området.

Trafikverket planerar att dra nya busslinjer på E18 med start under 2024 - 2025, vilket blir positivt för såväl elever som personal på gymnasiet. Gymnasiet har exempelvis elever som åker kollektivt från Vaxholm.

Bildningsförvaltningen
Jessica Käller

Bildningsförvaltningens bedömning

Bildningsförvaltningen lyfter behovet av A-Skeppet i nämndens årliga Lokalbehovsanalys. Bildningsförvaltningen medverkar i den fortsatta utredningen omkring Danderyds gymnasium utifrån ovan beskriven behovsbild.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget avser att skapa förbättrade utbildningslokaler för elever inom samverkansområdet. Tillfälliga lokaler kan komma att behöva nyttjas under en begränsad tidsperiod. Bildningsförvaltningen ser dock att dessa tillfälliga lokaler håller god standard.

Ekonomiska konsekvenser

Ombyggnationen av A-skeppet kommer innebära en tilläggshyra för Danderyds Gymnasium. I ett fortsatt arbete kommer de ekonomiska förutsättningarna kunna preciseras närmare. Bildningsförvaltningen kommer behöva se över tillfälliga lokallösningar för att lösa det akuta behovet av lärosalar till höstterminen 2023. Den långsiktiga behovsanalysen får inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande 2023-03-31 Behovsanalys Danderyds Gymnasium
2. Gymnasiebehovet 2022
3. Lokalförsörjningsprocess
4. Beslut KS 2017-05-29 §65 Planprogram för området kring Danderyds gymnasium, Gymnasiet 1 m.fl

Expedieras
Kommunstyrelsens fastighets- och exploateringsutskott